

24 νύχτες
στο Αιγαίο

Κάθε αντίτυπο φέρει την υπογραφή του συγγραφέα

Σειρά: *Ελληνική Λογοτεχνία*
Τίτλος: *24 νύχτες στο Αιγαίο*
Συγγραφέας: *Δημήτρης Οικονόμου*
Υπεύθυνος Έκδοσης: *Θεόδωρος Πενέσης*
Επιμέλεια: *Κυριάκος Εμμανουηλίδης*
Σχεδιασμός Εξωφύλλου: *Ιάκωβος Γάβαλάς*

Copyright 2007 © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ - Δημήτρης Οικονόμου
για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο.

ISBN: 978-960-89409-9-4

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο, μέσο και μέθοδο αναδημοσίευση, ανα-
παραγωγή, μετάφραση, διασκευή, θέση σε κυκλοφορία, παρουσίαση, διανομή,
και η εν γένει πάσης φύσεως χρήση και εκμετάλλευση του παρόντος έργου στο
σύνολό του ή τμηματικά, καθώς και της ολικής αισθητικής εμφάνισης του βι-
βλίου (στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης κ.λπ.) και του εξωφύλλου του σύμφωνα
με τις διατάξεις της υπάρχουσας νομοθεσίας περί προστασίας πνευματικής ιδι-
οκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων περιλαμβανομένων και των σχετι-
κών διεθνών συμβάσεων.

Σωτήρος και Αλκιβιάδου 132, Τ.Κ. 185 35 Πειραιάς

 210 4112507, 210 4116752

url: www.poukamisas.gr, e-mail: publications@poukamisas.gr

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

24 νύχτες
στο Αιγαίο

 εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Και συντελέσας πάντα πειρασμόν
ο διάβολος απέστη απ' αυτού άχρι καιρού
Κατά Λουκάν, δ' 13

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΙΩΝΕΣ ζούσε στη Σητεία της Κρήτης ένας παράξενος άνθρωπος με το όνομα Νεκτάριος. Ήταν καλόγερος στη μονή της Παναγίας Ακρωτηριανής ή Τοπλού, όπως είναι γνωστή στους ντόπιους. Ο άνθρωπος αυτός ανέλαβε, κατόπιν εντολής του ηγούμενου, να επιμεληθεί τα ιερά βιβλία που βρίσκονταν για δεκαετίες φυλαγμένα στη βιβλιοθήκη της μονής και είχαν φθαρεί από το χρόνο. Με το σκεπτικό ότι τα θεόπνευστα βιβλία που υμνούσαν τον Κύριο έπρεπε να είχαν την ίδια σεβάσμια αντιμετώπιση με το ναό του –ο οποίος μάλιστα ήταν φημισμένος για την ομορφιά και την παράδοσή του, όχι μόνο στο νησί αλλά και σε πολλά μέρη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας– ο ηγούμενος εμπιστεύτηκε την αποστολή αυτή στον πιο λόγιο από τους μοναχούς του.

Ο Νεκτάριος είχε σπουδάσει φιλολογία κοντά σε σπουδαίους δασκάλους της Δύσης και γνώριζε σε βάθος τόσο την

αρχαία ελληνική όσο και τη λατινική γραμματεία. Αμέσως μόλις ολοκλήρωσε τις σπουδές του, το 1672, σε ηλικία είκοσι δύο ετών, αποφάσισε να εγκαταλείψει την κοσμική ζωή. Άφησε πίσω του το όνομα «Κωνσταντίνος» και το αρχικό του σχέδιο να εργαστεί ως δάσκαλος σε κάποιο από τα φημισμένα σχολεία της Επτανήσου, άλλαξε εμφάνιση και αφιερώθηκε με όλη του την καρδιά στον ασκητισμό. Κανείς στο μοναστήρι δε γνώριζε την αιτία της επιλογής του. Οι περισσότεροι πίστευαν πως έκρυβε κάποιο βαθύ μυστικό που δεν ήθελε ν' αποκαλύψει και γι' αυτό απέφευγαν συνειδητά να τον ρωτούν. Όταν, καμιά φορά, η συζήτηση τύχαινε να φθάσει σε αυτή την περίοδο της ζωής του, μιλούσε αόριστα για κάποιο όνειρο που είχε δει και το οποίο τον οδήγησε στη συγκεκριμένη απόφαση.

Η επιστροφή του πάντως στην Κρήτη ήταν, σε κάθε περίπτωση, ανεξήγητη για τα δεδομένα εκείνης της εποχής, αφού όποιος έπαιρνε το δρόμο της ξενιτιάς για να ζήσει ελεύθερος σε πόλεις όπως η Φλωρεντία, η Βενετία ή η Λειψία, που ήταν και οι πιο συνηθισμένοι τόποι προορισμού, δε διανοούταν να επιστρέψει στο σκοτάδι της σκλαβιάς.

Με την ευρυμάθεια και την ευγένειά του πολύ γρήγορα κέρδισε την εμπιστοσύνη του ηγούμενου και των αδελφών του, αλλά και τη συμπάθεια των ευσεβών επισκεπτών του ναού. Εργαζόταν με πάθος και συνέπεια πάνω στα βιβλία, κλεισμένος ώρες ατέλειωτες στο κελί του. Δουλειά του δεν ήταν μόνο η αποκατάσταση των φθαρμένων χωριών αλλά και η συγκόλληση ολόκληρων σελίδων που βρισκόνταν στοιβαγμένες σε διάφορα ράφια, ανακατεμένες με δεκάδες άλλες. Επρόκειτο για ιδιαίτερα σύνθετη και κοπιαστική εργασία,

αφού δεν περιελάμβανε μόνο φιλολογικού αλλά και βιβλιο-
δετικού τύπου επιμέλεια.

Ο χρόνος κυλούσε και τα αποτελέσματα της προσπάθειάς του ήταν αξιοθαύμαστα. Τα Ευαγγέλια, οι Ψαλμοί, οι Πράξεις των Αποστόλων, οι Επιστολές έμοιαζαν καινούργια. Οι υπόλοιποι μοναχοί ήταν ενθουσιασμένοι. Κρατούσαν στα χέρια τους τα βιβλία και κοιτάζαν με ευλάβεια και θαυμασμό για τον αδελφό τους την εμφάνισή τους. Τα εξώφυλλα είχαν αντικατασταθεί από νέα, κομψά και ανθεκτικά, φτιαγμένα από δέρμα και ύφασμα. Τα εδάφια που έλειπαν είχαν ξαναγραφτεί με αξιοθαύμαστη καλλιγραφία και ήταν πλέον ευανάγνωστα. Γι' αυτό το λόγο ανέλαβαν οι ίδιοι με χαρά να κατασκευάσουν μια νέα, μεγαλύτερη βιβλιοθήκη στη νότια πτέρυγα της μονής, στην οποία και θα τοποθετούσαν όλα τα αποκατεστημένα βιβλία, μαζί μ' εκείνα της αρχαίας γραμματείας που αντέγραφαν συστηματικά.

Πολύ σύντομα η φήμη του μοναχού διαδόθηκε σε όλη την Κρήτη, με αποτέλεσμα να έρχονται στη Σητεία ηγούμενοι και καλόγεροι, άλλοι για να του αναθέσουν την επιμέλεια βιβλίων και άλλοι για να θητεύσουν κοντά στον ονομαστό φιλόλογο-μοναχό, ώστε να μάθουν την τέχνη. Ο Νεκτάριος αποδείχθηκε ιδιαίτερα συνεργάσιμος με τους ανθρώπους που ταξίδεψαν για να εκπαιδευτούν κοντά του. Κατόρθωσε, μάλιστα, να μετατρέψει σταδιακά το μοναστήρι σε μικρή «φιλολογική σχολή», καθώς με δική του πρωτοβουλία διοργανώθηκαν σεμινάρια ποίησης και φιλοσοφίας, με επίκεντρο τα ομηρικά έπη και τα πλατωνικά κείμενα. Παράλληλα, παρουσιάστηκαν ερμηνευτικές κι αισθητικές αναλύσεις των έργων από τους μοναχούς, έγιναν δημόσιες αναγνώσεις απο-

σπασμάτων, ώστε να έχουν μια πρώτη επαφή με τα σημαντικά αυτά κείμενα όσοι δεν τα γνώριζαν, και οργανώθηκαν τμήματα εκμάθησης αρχαίων ελληνικών στα οποία φοιτούσαν κυρίως νέοι από τα γύρω χωριά. Ο ίδιος ο Νεκτάριος έκανε μια σειρά εμπνευσμένων εισηγήσεων, με την οποία επιχείρησε να συσχετίσει τα αριστοτελικά συγγράμματα περί πολιτικής με τις αντίστοιχες θεωρίες που είχαν διατυπωθεί τον Μεσαίωνα στη Δύση.

Έβλεπε με ικανοποίηση το μοναστήρι να ζωντανεύει, να μετατρέπεται σε αληθινό πνευματικό χώρο όπου διδάσκονταν και συζητιόνταν νεωτερικές ιδέες. Διαπίστωνε, μάλιστα, πως οι γύρω του, μηδενός εξαιρουμένου, απολάμβαναν πραγματικά αυτή την εντυπωσιακή αλλαγή.

Το μοναστήρι, για πρώτη φορά στην ιστορία του, άνοιγε τις πύλες του στην κοινωνία της εποχής, συνειδητοποιώντας αλλά και αναλαμβάνοντας τις ευθύνες του απέναντι στις δοκιμασίες του κρητικού λαού. Η περίοδος της ειρήνης και της σχετικής ανάπτυξης είχε παρέλθει ανεπιστρεπτί, με την αποχώρηση των Βενετών και τον ερχομό των Τούρκων, και αυτό το καταλάβαιναν πλέον όλοι. Έτσι, οι κάτοικοι των χωριών της Σητείας άρχισαν να αντιμετωπίζουν τη μονή σαν υποκατάστατο της ανύπαρκτης ελληνικής πολιτικής διοίκησης, σα σχολείο για τα παιδιά τους, σαν καταφύγιο στις δύσκολες στιγμές και, ασφαλώς, σαν έναν τόπο ιερό στον οποίο λάτρευαν τον Θεό τους.

Όμως, η ψυχή του Νεκταρίου δεν ησύχαζε. Παρά την επιτυχημένη του δραστηριότητα και την αναγνώριση που συνεχώς απολάμβανε, το όνειρο που τον είχε οδηγήσει κοντά στον Θεό παρέμενε ακόμη σκοτεινό κι αινιγματικό.

Ένωθε ότι Του χρωστούσε κάτι αλλά δεν ήξερε ούτε τι ήταν ούτε –πολύ περισσότερο– πώς θα Του το πρόσφερε. Όταν άρχισε την αποκατάσταση των ιερών κειμένων, πίστεψε προσωρινά πως είχε έρθει το πλήρωμα του χρόνου για να ξεχρεώσει, καθώς με τη δουλειά του προστάτευε το λόγο του Κυρίου και συνέβαλλε στη διάδοσή του. Σύντομα, ωστόσο, κατάλαβε ότι το χρέος του δεν ήταν ακριβώς αυτό.

